شروع ماه در بقاع و شروع ماه در کل کره

سؤال سوم را خیلی مختصر عرض می‌کنم؛ سؤال سوم: «ماه قمری در کل کره زمین آیا دفعتاً شروع می‌شود یا به تدریج؟». آن چه که الآن عرض می‌کنم این است که تا کل کره را چطور معنا کنیم. اگر کل می‌گویید به‌عنوان کل نقطه‌ای، جواب ما این است که در یک لحظه شروع می‌شود. اما اگر می‌گویید کل به‌عنوان کل بلاد و به‌عنوان یک کره بزرگی که ساکنینی دارد و برای خودشان افق دارند، اینجا محل اختلاف است.

شاگرد: فرقشان در چیست؟

استاد: مثل تفاوت ساعت محلی با ساعت گرینویچ است. در ساعت گرینویچ دارید برای کل کره ساعت ارائه می‌دهید. الآن در اینجا ظهر شما است، اگر بخواهید با هواپیما بروید می‌گویید ساعت چند است؟ ساعتی را می‌گویید که برای کل کره است. سه ساعت و نیم باید جلوتر بروید؛ هشت و نیم می‌شود. چرا؟ چون ساعتی که می‌خواهد کل کره را با همه آفاق نظم بدهد، آن ساعت است. یک ساعت هم بیشتر نیست. لذا کل به‌عنوان یک نقطه و به‌عنوان امری که می‌خواهید کل آن را با یک ضابطه بیان کنید، به این صورت می‌شود.

> 45:46

عرض من این بود که شارع مقدس برای این کل ادله‌ای را گذاشته. ولی باید روی آن فکر شود. استظهار شود. در فضای طلبگی روی آن بحث کنیم. آیا شارع برای کل کره مثل ساعت جهانی عمل کرده؟ ما می‌دانیم ظهر قم است اما می‌گوییم برای نظم کل باید یک نصف‌النهار را قرارداد کنیم؛ چراهای هم ندارم؛ پس ساعت هشت و نیم است. یعنی چه؟ یعنی ساعت برای کل. اما اگر بخواهید بقاع و قاچ‌های جغرافیایی و ساعت‌های محلی را در نظر بگیرید، می‌توانند تفاوت بکند. کما این‌که مشهور می‌گویند برای کل در یک لحظه نیست. باید صبر کنید تا غروب شود؛ آن هم غروب بلد خودتان. چه بسا غروب هم بشود و شما باید صبر کنید و فردا شب هلال را ببینید.

شاگرد: اگر شروع ماه قمری را امر تکوینی دانستید باز هم نسبت به بلاد مختلف فرق می‌کند؟

استاد: چراهای ندارم. در «اسألة حول رویة الهلال» به استادشان چه گفتند؟ گفتند شما مدام تأکید می‌کنید خروج قمر «ظاهرة سماوی» است، یعنی یک پدیده آسمانی است، بعد گفتند ما هم آن را قبول داریم، اما خلاصه نمی‌توانید بگویید وسط روز ماه شروع می‌شود. و لذا گفتند منافاتی ندارد با این‌که نسبت به قاطنین و ساکنین کره، شروع ماه تفاوت می‌کند. ایشان همین را گفتند. گفتند با این‌که آن درست است؛ یعنی ولو موضوع لحظه‌ای باشد ولی شما چراهای ندارید که برای اجراء احکام، بلاد را در نظر بگیرید.

سؤال چهارم؛ آیا ماه قمری لزوماً از شب شروع می‌شود یا از روز هم ممکن است؟ این بحثی است که سید فرمودند. مثل وحید بهبهانی فرمودند لزوماً باید از شب شروع شود، سید بحر العلوم می‌گویند نه، می‌تواند از روز هم شروع شود.

روی عبارت سید فکر کردید؟

شاگرد: بله. یک «واو» دارد، «و اما ثانیاً» می‌خواهد.

استاد: احسنت یک «اما ثانیاً» می‌خواهد. این یکی‌اش است.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 29 آوریل 2026 12:14:38 توسط ... .
به روزرسانی شده 29 آوریل 2026 12:17:12 توسط ... .